

**Tyrnävän kunnan
hyvinvointikertomus 2023**
(Toimenpiteet ja suunnitelmat)

- Kunnan tehtävänä on asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Tehtävää toteutetaan kunnan kaikissa palveluissa.
- Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. (Sote-järjestämislaki 6§).
- Tyrnävällä laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma on hyväksytty 7.11.2022. Vuoden 2023 hyvinvointikertomuksessa arvioidaan vuoden 2022-2023 (2.8.2023 saakka) tehtyjä hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä ja tarkennetaan 2023 loppuvuoden hyvinvointisuunnitelmia.
- Hyvinvointia arvioidaan pääasiassa indikaattoritiedon avulla, jotka päivittyvät noin kahden vuoden välein. Hyvinvointikertomuksessa huomioidaan eri näkökulmat: ympäristö, kulttuuri, tapahtumat, ehkäisevä päihdetyö, liikunta ja ravitseminen.
- Tyrnävällä kunnanhallitus on nimennyt HYTE-työryhmän vastaamaan myös ehkäisevästä päihdetyöstä.
- Hyvinvointikertomuksen ja -katsauksen laatimisesta vastaa Tyrnävällä henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja yhdessä sivistysjohtajan sekä työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattorin kanssa. Valmisteluprosessissa on mukana kunnan HYTE- työryhmä.

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kannustamaan on asetettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Lisäosan suuruus määräytyy toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja (THL, 2023).
- Tyrnävä sijoittuu HYTE-kertoimessa parhaimpien joukkoon:

HYTE-kerroin euroa / asukas		
	2021	2022
Kempele	18	19,5
Liminka	16,2	18,7
Tyrnävä	17,8	18,7
Vaala	18,9	19,3

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2023

Vuoden 2022 hyvinvointikertomuksessa hyvinvointisuunnitelman 2023 painopisteiksi ja tavoitteiksi asetettiin:

- **Liikkuva ja Lukeva - kunta**
- Verkostoyhteistyö ja viestintä
- Tapahtumat
- Hankkeiden kautta tehtävä valtakunnallinen kehittämistoiminta

Mielenterveyden ja päihteettömyyden edistäminen

- Koronavaikutusten tasaaminen poikkialueellisesti kaikilla toimialoilla.
- Vahvistetaan ehkäisevää päihdetyötä.
- Mahdollistetaan avun ja tuen saaminen silloin, kun kuntalainen sitä tarvitsee.
- Tarjotaan toimivat palvelut kunnassa ja hyvinvointialueella.

Ympäristöhyvinvoinnin edistäminen

- Huolehditaan, että julkiset tilat ovat turvallisia ja terveitä.
- Huolehditaan, että kunnan asumisen ja työnteon ympäristöt ovat viihtyisiä, siistejä ja turvallisia.
- Ylläpidetään/ lisätään reitistöjä ja paikkoja liikkumiseen ja ulkoiluun.

Osallisuus- ja järjestöyhteistyötä vahvistaminen

- Mahdollistetaan monipuoliset harrastusmahdollisuudet.
- Ehkäistään yksinäisyyttä ja syrjäytymistä.
- Osallistetaan kuntalaisia tapahtumissa, palautteilla, sähköisissä kanavissa ja kohtaamisissa.
- Päivitetään kunnan ja yhdistysten yhteistyöasiakirja.

Terveellisten elintapojen edistäminen

- Tarjotaan harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille.
- Kehitetään kouluruokailua; tukeminen ja arvostuksen lisääminen.

Kulttuurihyvinvointi

- Mahdollistetaan esitystoiminta, näyttelyt ja tapahtumat.
- Kehitetään kulttuurimatkailua paikallisten ja vierailevien ihmisten koettavaksi.
- Mahdollistetaan työ- ja esiintymismahdollisuudet kulttuurialan ammattilaisille ja harrastustoimijoille.
- Päivitetään kulttuurikasvatussuunnitelma.

Taloudellinen hyvinvointi

- Huolehditaan taloudesta, mikä mahdollistaa toimivien palveluiden tuottamisen.
- Panostetaan nuorten hyvinvointiin (työura, opiskelupaikka).
- Tehostetaan palvelumalleja työllistymistä edistävissä palveluissa.

Digitaalisuus eri palveluissa

- Myllykirjasto omatoimikirjastoksi.
- Mahdollistetaan tuen saaminen digipalveluissa.
- Sähköiset osallistumisen kanavat mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen.

Tyrnävä brändin vahvistamisen jatkaminen

- Mukavan arjen kotikunta.

Lisäksi toimenpide-ehdotuksiksi vuodelle 2023 on kirjattu:

- Elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien luominen
- Yksinäisyyden, syrjäytymisen ja koulu-uupumuksen ennaltaehkäisy
- Mielenterveyden ja päihteettömyyden tukeminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
 - Terveellisten elintapojen edistäminen
- Paikallislähtöisen yrittäjyyden ja lähiruoan käytön edistäminen
 - Ympäristöhyvinvoinnin edistäminen
 - Olemme lähellä ja saavutettavissa
 - Osallisuus- ja järjestöyhteistyön vahvistaminen
- Avoimen ja osallistavan vuorovaikutuksen mahdollistaminen
 - Taloudellinen hyvinvointi
 - Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Työllistymistä edistävien palvelumallien tehostaminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
 - Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen
 - Digitaalisuus eri palveluissa
 - Tyrnävä brändin vahvistaminen
 - HYTE-työryhmän kokoonpanon päivittäminen
 - Sidosryhmäyhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen varhaiskasvatuksessa

Liikkuva ja Lukeva - kunta: varhaiskasvatuksen yksiköissä on toteutettu erilaisia lapsille suunnattuja tapahtumia ja tempauksia.

Osallisuus- ja järjestöyhteistyö: varhaiskasvatuksen yksiköissä on järjestetty perheille suunnattuja tapahtumia (joulu ja kevät tapahtumat / juhlat).

Terveellisten elintapojen edistäminen: varhaiskasvatuspalveluissa on tuettu lasten terveellisiä ruokatottumuksia jokapäiväisten ruokailujen yhteydessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen opetuspalveluissa, alakoulut

Liikkuva ja Lukeva – kunta

- Kirjavinkkaukset, oman kirjaston kehittäminen ja muu yhteistyö kirjaston kanssa
- Lukutapahtumat ja tempaukset, osa yhteistyössä kirjaston kanssa
- Lukutaidon monipuolistaminen koulussa lukuvuoden teemana
- Oppilaskunnan järjestämää toimintaa kuten erilaisia turnauksia ja luistelutapahtuma.
- Keväällä jokavuotinen Talent, jossa oppilaat pääsevät matalalla kynnyksellä osallistumaan omilla esityksillään
- Yhteisiä tapahtumia kuten yleisurheilun kolmiottelu syyskuussa.
- Joka syksyinen marjankeruu, jonka tuloksena saamme koko talven puolukat kerättynä.
- Vuorollaan Rynkeby-juoksu tai Unicef kävely huhti-toukokuussa
- Pitkä liikuntavälitunti ja välituntivälinekioski

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen opetuspalveluissa, alakoulut

Ympäristöhyvinvoinnin edistäminen

- Kouluympäristön siisteys, kasvattaminen yhteisvastuullisuuteen

Osallisuus- ja järjestöyhteistyön vahvistaminen sekä paikallislähtöisen yrittäjyyden edistäminen

- Yhteistyö 4H:n kanssa, metsäretket
- Oppilaskunnan toiminta, oppilaitten osallisuus tapahtumien ja muiden asioiden suunnittelussa

Mielenterveyden ja päihteettömyyden sekä terveellisten elintapojen edistäminen; yksinäisyyden, syrjäytymisen ja koulu-uupumuksen ennaltaehkäisy

- Kummioppilastoiminta (lukukummit)
- Lukuvuoden teemana Hyvä olla -koulussa, koulun arvot arjessa, yhdessä toimiminen ja kaikkien huomioiminen (kunnioitus, rehellisyys, ystävällisyys)
- Terveystiedon sisällöt oppiaineitten sisällä: terveelliset elintavat, ruokailu, liikunnan merkitys, päihteet ja tupakka

Kulttuurihyvinvointi

- Tiivis yhteistyö kirjaston kanssa, myös näyttelyt

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen opetuspalveluissa, yläkoulu

Liikkuva ja Lukeva – kunta

- Kirjailijavierailut ja -messut, lukudiplomin toteuttaminen useissa eri oppiaineissa, Lukumyyrä-toiminta, lukupäivä ja -mielenosoitus
- Välituntiliikunnat, oppilaskunnan järjestämät turnaukset, urheilupäivä syksyllä ja yrittäjäloukan liikuntapäivä keväällä

Ympäristöhyvinvoinnin edistäminen

- Kouluympäristön viihtyvyyden ja toimivuuden kehittäminen yhteistyössä oppilaskunnan kanssa.
- ERASMUS-puiden istuttaminen koulun pihapiiriin osana KV-yhteistyötä.
- Luontoagenttien toiminta, Monimuotoinen metsä -päivä 8. luokkalaisille ja Liminganlahden retki 7. luokkalaisille.
- Sekä henkilökunnalle että oppilaille on järjestetty kyselyt ympäristön viihtyvyydestä, turvallisuudesta ja toimivuudesta. Vastauksia pyritään hyödyntämään tulevan lukuvuoden tilojen suunnittelussa.
- Erilaiset turvallisuuteen ja viihtyvyyteen liittyvät vuosittaiset toimet kuten turvallisuuskävely, poistumisharjoitukset, 8. luokkalaisten NouHätä-turvataitokampanja ja lähiympäristön siivous on toteutettu suunnitelmien mukaan.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen opetuspalveluissa, yläkoulu

Osallisuus- ja järjestöyhteistyön vahvistaminen sekä paikallislähtöisen yrittäjyyden edistäminen

- Kunnan erilaisista harrastusmahdollisuuksista ja Tuu mukaan! -kerhoista tiedottaminen, koulun omat kerhot. Lisäksi urheiluseurojen edustajat ovat käyneet pitämässä liikuntatunteja yhteistyössä opettajien kanssa.
- Oppilaiden osallisuus on toteutunut muun muassa oppilaskuntatoiminnan kautta (erilaiset koulun toimintaan liittyvät kyselyt ja Päivätyökohteen äänestys) sekä Unelmien koulupäivän suunnittelussa. Oppilaskuntaan äänestämällä valitut oppilaat ovat kehittäneet koulun arkea oppilailta ja henkilökunnalta tulleiden aloitteiden mukaan.
- Oppilaat ovat vastanneet oppitunneilla erilaisiin kunnan toimintaan ja kehittämiseen liittyviin kyselyihin osana yhteiskunnallista vaikuttamista.
- Yhteistyö kunnan eri toimijoiden kanssa esimerkiksi: seurakunta (päivänavaukset, vierailu sankarihaudoilla itsenäisyyspäivänä), yrittäjät, Lions Club (perunamarkkinat), 4H (oppilaiden 4H-yritykset ja vierailut yr-oppitunneilla) ja muut yhteisöt (opastettu vierailu Kotiseututalolla, vanhusten ulkoiluttaminen).
- Yrittäjyysluokkien ja -valinnaisaineiden toiminta sekä 9. luokkien vierailut Yrityskylään.
- Jokaisen oppilaan huoltajalle on tarjottu mahdollisuutta keskusteluun luokanohjaajan kanssa.
- Vanhempainiltoja on pidetty luokkatasoisin ja erilaisiin teemoihin liittyen. Lisäksi Koti-koulufoorumi on jatkanut toimintaansa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen opetuspalveluissa, yläkoulu

Mielenterveyden ja päihteettömyyden sekä terveellisten elintapojen edistäminen; yksinäisyyden, syrjäytymisen ja koulu-uupumuksen ennaltaehkäisy

- Yksinäisyyttä, syrjäytymistä ja koulu-uupumusta ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä on jatkettu muun muassa tukioppilastoiminnan kautta ja erilaisilla opetusjärjestelyillä
- Kevään Kiva-kyselyn perusteella kiusaaminen on vähentynyt entisestään ja yksinäisyyttä kokevien määrä laskenut selvästi.
- 8. ja 9. luokkalaiset vastasivat keväällä laajasti nuorten hyvinvointia kartoittavaan Kouluterveyskyselyyn, jonka tulokset julkaistiin 21.9.2023.
- Arjessa tapahtuvan päihdekasvatuksen lisäksi järjestettiin kokemusasiantuntijan pitämä päihdeluento koko koululle syksyllä sekä some-käyttämiseen ja päihteisiin (erit. sähkö tupakointi) liittyvä poliisin luento keväällä.
- Vastuulliseen liikennekäyttämiseen ja elämäntapaan kannustava Tappomopo-esitys keväällä 8. ja 9. luokkalaisille.
- Kouluruokailua koskevien palautteiden saattaminen eteenpäin, oppilas- ja henkilökuntaedustus ruokalapalavereissa.
- 8. luokkalaisten Terveellinen elämä ja 9. luokkalaisten Työelämä -MOK
- Kouluterveydenhoitajan tarkastukset on pystytty hoitamaan normaalisti ja terveydenhoitaja on ollut hyvin oppilaiden saavutettavissa koululla. Osana 8. luokkalaisten terveystarkastuksia on toteutettu MOVE-mittaus 7. luokan keväällä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen opetuspalveluissa, yläkoulu

Kulttuurihyvinvointi

- 7. luokkalaisten kulttuuriretki Ouluun toteutettiin 8. luokan syksyllä Kansainvälisten markkinoiden aikaan
- 8. luokkalaisten Taidetestaaja-reissut Ouluun ja Helsinkiin
- Muut kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset tapahtumat kuten teatteriesitykset, kirjastovierailut ja Kesän portti -tapahtumaan osallistuminen
- Kansainvälisyystoiminta on jatkunut vilkkaana: valinnaisaineet, Erasmus-liikkuvuudet ja -kerhot (oppilasliikkuvuudet Portugali, Espanja ja Tsekki).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen teknisissä palveluissa

Puistot ja yleiset alueet

- Puistoja, leikkipaikkoja ja muita viheralueita on hoidettu hoitoluokkien mukaisesti varmistaen kuntalaisille viihtyisät viheralueet. Viihtyisyyttä ovat tuoneet myös vaihtelevat kesäkukkaistutukset.
- Vuonna 2022 alkanut Tapulipuiston peruskorjaus saadaan loppuun syksyyn aikana. Myös torin alueen puurakenteet on korjattu keväällä 2023. Lisäksi torille hankittiin kuntalaisille istumapaikoiksi uusia penkkipöytäryhmiä.
- Kyläkeskuksen alueella aloitettiin maisemanhoitosuunnitelman toteuttaminen siistimällä näkymäalueita ja puistoalueita kaatamalla huonokuntoisia puita ja suorittamalla raivauksia, jotta alueita saatiin viihtyisiksi ja turvallisiksi. Lisäksi Murron alueella on tehty raivauksia ja parannettu risteysalueiden näkymiä.
- Kunta osallistui itsenäisesti alkukesästä Miljoona roskapussia kampanjaan. Tämän avulla saatiin koko kylää siistimmäksi. Kunta vei roska-astioita kyläkeskuksen torille, Murtoon, Temmekselle ja Markkuulle.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen teknisissä palveluissa

Liikuntapaikat

- Vuoden 2023 aikana saadaan lähes valmiiksi 2 merkittävää Tuunaa Tyrnävää-hanketta, joiden avulla luodaan kuntalaisille hyvät mahdollisuudet hyvinvoinnin parantamiseen. Viime vuonna aloitettu Palkin frisbeegolfrata valmistuu loppuvuoden aikana ja myös kuntalaisten äänestyksellä valittu Roustinrannan ulkokuntoilupuisto valmistuu suurilta osin tämän syksyn aikana.
- Murtoon valmistui yhteistyössä Murron kyläyhdistyksen kanssa koulun piha-alueelle pump track -rata pyöräilyyn. Rata on varsinkin koululaisten suosiossa.
- Tyrnävän kyläkeskuksen kuntoradalle rakennettiin yhteistyössä Tyrnävän kirkonkylän kyläyhdistyksen kanssa levähtämispaikka Fyrstenin sillan lähetyvillä. Levähdyspaikalla on hienot näkymät Tyrnäväjoen koskelle.
- Uusi kilpailutus liikunta-alueiden talvihoidon toteuttamiselle

Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen ruokapalveluissa

Terveellisten elintapojen edistäminen

- Koulujen 3lk:n, 5lk:n, 8lk:n ja lukion 2. vuosikurssin oppilailta on kerätty palautetta kouluruokailusta ja kouluruokaan liittyen ja päiväkotikiikisiltä lapsilta on kerätty palautetta päiväkodissa tarjottavista välipaloista. Saatuja palautteita on käytetty koulu- ja päiväkotiruokailun kehittämisen tukena.
- Koulujen ruokasaleissa on havainnollistettu syntyvää lautashävikkiä erilaisten infotaulujen avulla. Lisäksi koulujen ja päiväkotien lapsia ja henkilökuntaa on kannustettu miettimään keinoja, miten syntyvää hävikkiä voisi pienentää.
- Kouluissa ja päiväkodeissa tarjotaan lounaalla joka päivä lautasmallin mukainen ateria.
- Salaattipöydän tarjonnassa otetaan huomioon satokauden kasvikset, juurekset ja hedelmät.
- Ruoka valmistetaan suomalaisista raaka-aineista ja lähialueen tuottajien tuotteista.
- Ateriapalvelut, sihy ja vaka ovat lähteneet mukaan Tervettä kasvua – ruokahankkeeseen. Hanke starttaa virallisesti käyntiin syksyn 2023 aikana. Tavoitteena on yhteistyössä kehittää päiväkotien ja koulujen ruokakasvatusta työpajojen ja toiminnan avulla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa

- Hyvinvointitapahtumiksi voitaisiin laskea lähes kaikki kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestämät tapahtumat, joko kunnan tai yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa järjestetyt, joita toimintakaudella 2022-2023 toteutui siis noin 70 kpl. Kaikissa KuVa-palveluiden järjestämässä tapahtumissa oli yhteensä noin 9000 kävijää.
- Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden laadukas, tavoitteellinen työskentely on näkynyt muun muassa hyvänä medianäkyvyytenä:
 - mm. Lukemisen edistämisen hankkeiden, elokuun 2022 taidenäyttelyn (Oulun taidemuseoyhteistyö), Oulu2026 –rauhankoneiden sekä Marrastulet-tapahtumakokonaisuuden osalta.
- kulttuuritoimi koordinoi kulttuurikasvatussuunnitelman päivitystyötä, Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeeseen osallistumista ja on mukana erilaisissa matkailun edistämiseen sekä viestintään liittyvissä hankkeissa ja toimenpiteissä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kulttuuripalveluissa

- Kunnan taidekokoelmaa on kartoitettu, kuntotarkastettu ja uudelleen kuvattu yhteistyössä Oulun taidemuseon aluetaidemuseon tutkijoiden kanssa.
- Elokuussa 2022 järjestettiin Tyrnävän kunnan taidekokoelmasta kuratoitu näyttely-yhteistyössä Oulun Taidemuseon kanssa.
- Syksyllä 2023 on nostettu esiin taidemuseoyhteistyönä saadun lahjoituskokoelman teoksia. Näyttely ja taidelahjoitus saivat myös hienosti medianäkyvyyttä, joten Tyrnävän kunnan asema kulttuurikuntana vahvistui.
- Kulttuuritoimi vahvistui, kun osa-aikainen kulttuuriohjaaja aloitti työskentelyn Tyrnävän kunnassa toukokuussa 2022.
- Kulttuurikasvatussuunnitelman päivitystyö saatiin päätökseen, kun kulttuurikasvatussuunnitelma saatiin 21.6.2023 sivistyslautakunnan hyväksymänä osaksi Tyrnävän kunnan perusopetussuunnitelmaa. Kulttuurikasvatussuunnitelma tulee myös varhaiskasvatussuunnitelman liitteeksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kirjastopalveluissa

- Kirjasto on panostanut edelleen lasten ja nuorten kirjastotyöhön. Kirjaston ja koulujen välistä yhteistyötä ohjaa opetussuunnitelman liitteenä oleva Tyrnävän lasten ja nuorten kirjastopolku. Kirjasto tarjoaa kouluille kirjavinkkauksia, kirjastonkäytön opetustuokioita sekä mahdollisuuksien mukaan myös kirjailijavierailuja.
- Myllykirjasto muuttui maaliskuussa 2023 omatoimikirjastoksi ja kirjaston palveluaika laajeni.
- Entinen musiikkihuone muuttui nuortenhuoneeksi, jonne siirrettiin osa nuorten aineistosta. Musiikkiaineisto sai uuden paikan lasten ja nuorten osaston perältä. Nuortenhuoneeseen hankittiin myös piano, jota asiakkaat voivat kirjaston aukioloaikoina käyttää kuulokkeiden avulla.
- Kesän kynnyksellä myös kirjaston lainattavaa urheiluvälinekokoelmaa laajennettiin, pallojen, mölkkytelien ym. lisäksi kirjastosta on voinut lainata sup-lautoja ja tennismailoja.
- Lukuviikot
- Lukemattomat lakeuden nuoret lukemaan –hanke, Lukupoluilla –hanke, Lukemisen supervoimaa –hanke ja Kipinää kirjastosta – erityisryhmien kirjastopalveluiden kehittäminen -hanke.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen liikuntapalveluissa

- Liikuntatoimi oli vuonna 2022 mukana järjestämässä 416 tapahtumaa, joihin mukaan lasketaan yksittäiset liikuntatapahtumat, kilpailut, urheilukoulut ja kunnan järjestämien harrasteryhmien harjoituskerrat. Näissä tapahtumissa liikutettiin yhteensä noin 1600 osallistujaa.
- Tyrnävän kunnan liikuntatarjotin, vuorot ja liikuntapaikat löytyvät Tyrnävän kunnan verkkosivuilta: <https://www.tyrnava.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikuntapalvelut.html>. Liikkuvat-ohjelman puitteissa on tarjottu kuntalaisille maksuttomia vuoroja liikuntatiloihin.
- Tyrnäväläiset urheiluseurat järjestivät vuonna 2022 yhteensä 1535 harjoitusta, joissa oli yhteensä 19 964 osallistujaa. Harjoituksista noin 65 % oli suunnattu nuorille, ja nuorten osuus kaikista osallistujista oli noin 72 %.
- Avustuksia jaettiin vuonna 2022 yhteensä 19 179,50 €, josta perusavustuksen osuus oli 10 000 € ja kohdeavustuksen osuus 9 179,50 €.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perusnuorisotyössä

- Nuorisotyötä toteutettiin nuorisotilatoiminnan, koulussa tehtävää nuorisotyötä lautapelien ja kahvittelujen merkeissä, erilaisten tapahtumien, aktiviteettien, retkien, jalkautuvan nuorisotyön sekä digitaalisen nuorisotyön keinoin.
- Nuorisotilatoimintaa toteutettiin kolmessa taajamassa – Kirkonkylällä, Murrossa ja Temmeksellä.
- Nuorten kohtaamisia ajalla 1.1.2023.-1.8.2023 on tullut jo 3000.
- Huhtikuussa 2023 aloitimme hankkeen, jossa tehdään Tyrnävän kunnan nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS).
- Elokuussa 2023 aloitimme Mahdollisuuksia mukanaoloon mukuloille! -Läsnäolevaa nuorisotyötä tyrnäväläisessä kouluympäristössä nimisen hankkeen.
- Tyrnävän kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut on yhdessä Nousevan Rannikkoseudun kanssa hakenut EU-hanketta vapaaehtoisten Solidaarisuusjoukkojen osallistujien saamiseksi vapaaehtoistyöhön Tyrnävälle, ja hanke on saanut myönteisen päätöksen. Vapaaehtoiset nuoret saapuivat Tyrnävälle elokuussa ja he työskentelevät lähinnä kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa lokakuun loppuun asti.
- Tyrnävän kunta järjesti kesäkerhotoimintaa 1.–4. -luokkalaisille tyrnäväläisille lapsille kesäkuussa 2023. Kesäkerhoon osallistujia oli yhteensä 89
- Nuorisovaltuusto on kokoustanut yhteensä 15 kertaa toimintakautensa aikana. Puheenaiheita kokouksissa ovat olleet nuorten mielenterveys ja pitkät jonot mielenterveyspalveluihin, julkinen liikenne sekä nuorten vapaa-aika.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen etsivässä nuorisotyössä

- Yhteistyötä tehtiin mm. työpajan, perusnuorisotyön, sosiaalityön, mielenterveys- ja päihdepalveluiden, oppilaitosten sekä nuorten aikuisten kuntouttavan työtoiminnan rajapinnoissa. Etsivä nuorisotyöntekijä on mukana kutsuntatilaisuuksissa Aikalisä! - ohjaajan ominaisuuksissa, haastatellen jokaisen kutsuntaikäisen nuoren.
- Viikoittain on järjestetty Koivulakahvit Koivulassa
- Vuoden 2022 aikana 100% Tyrnävän etsivän nuorisotyön asiakastyytyväisyys kyselyyn vastanneista nuorista suosittelisi etsivää nuorisotyötä muille.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hallinnon ja kehittämisen osastolla

- Elinkeinojen kehittämisen ja viestinnän palvelualue on osallistunut aktiivisesti vuosikellon mukaisten tapahtumien suunnitteluun, viestintään ja järjestämiseen.
- Temmeksen meijerille kesäksi 2023 toteutettu Tyrnävän infopiste tarjosi kesätyöpaikan paikallisille nuorille.
- Viestinnässä oli kesäkuusta lokakuulle harjoittelija oppilaitosyhteistyössä.
- Lisäksi elinkeinojen kehittäminen on mukana Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeeseen sekä matkailun edistämiseen liittyvissä hankkeissa ja toimenpiteissä.
- Viestinnässä kuntalaisia tavoitetaan monikanavaisesti verkkosivujen, sosiaalisen median sekä perinteisen median kanavilla.
- Yhdyskuntasuunnittelun palvelualueella on vuoden 2023 kuluessa valmisteltu Palkin sekä Kirkonseudun asemakaavan uudistuksia, joiden kautta kehitetään kuntalaisten lähiympäristöjä.
- Kylien yhteistyösopimuksien osalta on päivitetty Markkuun yhteistyösopimusta sekä laadittu yhteistyösopimukset Murtoon ja Temmekselle. Suutarinkylä-Ylipään kyläyhdistyksen kanssa on aloitettu yhteistyösopimuksen valmistelu
- Tyrnävä on mukana työllisyyden kuntakokeilussa (2021 - 2024). Lisäksi Tyrnävän kunta on mukana valmistelemassa TE24-uudistusta yhteistyössä Oulun ja muiden kuntien (Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Pudasjärvi, Utajärvi, Vaala) kanssa.
- Tyrnävän kunta työllisti vuonna 2023 80 nuorta kesätyöntekijää kunnan eri yksiköihin mm. siivous- ja keittiötehtäviin, viheralueiden hoitoon, päiväkoteihin, kirjastolle sekä nuoriso- ja liikuntapalveluihin. Kesätyöntekijät olivat 7., 8. ja 9.luokkalaisia. Lisäksi kesätyösetelin avulla 9.-luokkalainen nuori pystyi hakeutumaan töihin yritykseen, yhdistykseen tai kotitalouteen. Reilu 30 9.luokkalaista hyödynsi kesätyösetelin muualle kuin kunnalle työllistyäkseen. Kesäyrittäjästukea sai 23 4H-yrittäjää. Palkkatukitoissa on vuonna 2023 ollut yhteensä 20 henkilöä. Isoin osa heistä on työskennellyt teknisellä osastolla.

Hyvinvoinnin edistäminen yrityksissä

- Toimenpiteet, joissa yrittäjien hyvinvointia parannetaan, on tehty yhdessä Tyrnävä Yrittäjät ry:n kanssa.
- On järjestetty hyvinvointitilaisuuksia erilaisilla teemoilla. Näitä ovat olleet muun muassa kauneus- ja hyvinvointi.
- Kaikille yrittäjille hyvinvointi-ilta, jossa ulkoilua, palautumiseväitä, vinkkejä hyvinvointiin jne.
- Lisäksi kehitysyhtiö on järjestänyt erilaisia tapahtumia yrittäjille. Tilaisuudet on kohdistettu tarkemmin johonkin ajankohtaiseen asiaan kuten yritysrahoitukseen, yrityksen kasvun mahdollisuuksiin jne. On myös järjestetty tilaisuuksia ilman ohjelmaa, nämä ovat niin sanottuja porinatilaisuuksia, joissa yrittäjät tutustuvat muihin yrittäjiin ja voivat vapaasti kertoa omasta toiminnastaan

Hyvinvoinnin edistäminen yhdistyksissä

- Vuonna 2023 järjestöavustuksia jaettiin 26 eri yhdistykselle yhteensä 36 700€. Lisäksi liikuntatoimen kohdeavustuksina myönnetään noin 8 000€ vuoden 2023 aikana sekä tapahtuma-avustuksia 300€ per tapahtuma. Tapahtuma-avustuksen hakija voi saada avustuksen myös kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kanssa yhdessä järjestettävistä tapahtumista, esimerkiksi kunnanmestaruuskisoista, turnauksista, puulaakeista ym. liikuntaa edistävästä tapahtumista.
- Yhdistysiltoja järjestettiin vuonna 2023 kaksi kappaletta maaliskuu- ja lokakuussa sekä lisäksi kyläfoorumi keväällä ja kyläporinat syksyllä. Kyläporinat ovat kunnan ja kylätoimijoiden yhteinen tilaisuus ja kyläfoorumi on vuosittain vaihtuvalla kylällä järjestettävä seminaari, jossa on kyläyhdistyksille ajankohtaista sisältöä ja ohjelmaa.

Tilannekuvaus/avainlukuja 2022-2023

- Tyrnävän kunnan väkiluku on 6562 henkilöä (Sotkanet, 2022). Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta (2021) on -0,47%.
- Tyrnävälle perustettiin uusia yrityksiä vuonna 2022 32 kappaletta. Lopettaneita yrityksiä oli 20.
- Tarkastelujaksolla 8/2022 - 8/2023 työttömyysaste on ollut matalimmillaan marraskuussa 2022 (5,3%) ja korkeimmillaan heinäkuussa 2023 (8,1%).
- Tarkastelujaksolla 8/2022 - 8/2023 alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on ollut vähiten elokuussa 2022 4,5%, ja eniten tammikuussa 2023 11,5%.
- Tyrnävän kunnan koulutustasomittain oli vuonna 2022 359,5 (koko maassa 391,2.)
- Jatkokoulutuksista (2023) lukioon sijoittui 59, ammatillisiin oppilaitoksiin 62, TUVAAN ja TELMAAN 10 sekä muihin valmistaviin koulutuksiin 11 nuorta.
- Lapsien pienituloisuusaste on Tyrnävällä korkeampi (16,6%) kuin Pohjois-Pohjanmaalla (13,3%) ja koko maassa keskimäärin (11,9%).
- Kouluterveyskyselyssä (2023) 8. ja 9. luokkaisten osalta viidestä isoimmasta huolenaiheesta kolme liittyi koulukuraattorin tai koulupsykologin heikkoon saatavuuteen. (Kuraattori- ja psykologiresurssit ovat riittämättömiä. Em. paikkaamassa oli syksyllä hankerahoituksella toinen kuraattori. Kunnassa ei ole koulupsykologia).
- 4. ja 5.luokkalaisista vastaajista 46,9% kertoi liikkuvansa vähintään tunnin päivässä, kun vastaava osuus vuonna 2021 oli 47,8% . Pojat liikkuvat huomattavasti aktiivisemmin (55,9%) kuin tytöt (38,3%).
- 8. ja 9.luokkalaisista vastaajista 19,2% kertoi liikkuvansa vähintään tunnin päivässä, kun vastaava osuus vuonna 2021 oli 19,4% . Pojat liikkuvat aktiivisemmin (25%) kuin tytöt (14%).

Tilannekuvaus/avainlukuja 2022-2023

- Vaikka 8. ja 9. luokkalaisista tytöistä terveydentilan kokevat edelleen keskinkertaiseksi tai huonoksi yli 36%, on tulos parantunut vuodesta 2021 (40,8%). Sekä pojista että tytöistä terveydentilan keskinkertaiseksi tai huonoksi on kokenut alle neljännes vastaajista, kun vuonna 2021 luku oli yli 30%.
- Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta kohden ovat laskeneet Tyrnävällä reilusti vuosien 2020 ja 2021 välisenä aikana. Omaisuusrikoksia oli vuonna 2021 12 ja vuonna 2022 6,4. Muutosprosentti on -46,67. Pohjois-Pohjanmaalla omaisuusrikoksia / 1000 asukasta kohden oli vuonna 2022 33,3 ja koko maassa 41,2. Valtakunnalliseen tasoon verrattuna omaisuusrikoksia on Tyrnävällä vähän.
- Poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuudet tuhatta asukasta kohti kasvoivat vuosien 2021 ja 2022 välisenä aikana. Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuus tuhatta asukasta kohti on ollut kuitenkin matalampi (4,3) kuin Pohjois-Pohjanmaalla (6,3) ja koko maassa (7,3) keskimäärin.

HYTE-työryhmä valitsi vuoden 2024 tavoitteiksi:

- Lasten ja huoltajien mielen hyvinvointi ja arjen hallinta vahvistuu.
- Yksinäisyyden, syrjäytymisen, koulu-uupumuksen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy yhteisöllisyyttä lisäämällä ja ainutlaatuisella nuorisotyöllä.
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla. Mahdollistetaan olemassa olevien yritystonttien kehittäminen sekä kaavoitetaan uusia elinkeinotontteja hyviin sijainteihin.
- Toimiva julkinen liikenne. Yhteistyö palveluntuottajien ja kuntien välillä.
- Liikkuva kunta - ohjelman liikuttaa kuntalaisia mahdollisimman paljon ja monipuolisesti ja ohjaa kuntalaisia myös liikkumaan itsenäisesti.
- Harrastusmahdollisuuksien kehittäminen.
- Kuntalaisten kannustaminen tekemään ennaltaehkäiseviä arjen valintoja hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Tyrnävän liikunta- ja ulkoilupaikkojen ja reitistöjen tunnetuksi tekeminen.
- Työllistymistä edistävien palvelumallien tehostaminen.
- Kunnan sähköiset kanavat osana aktiivista vuoropuhelua kuntalaisten kanssa.
- Lähiruoan tunnettuuden ja käytön lisääminen niin kunnan ruokapalveluiden, matkailun toimijoiden kuin kuluttajienkin osalta.

Toimenpide-ehdotukset 2024

- Lasten ja huoltajien mielen hyvinvointi ja arjen hallinta vahvistuu yhteistyössä työllisyyspalveluiden, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden, varhaiskasvatuspalveluiden, koulujen, seurakunnan ja lakeuden matalan kynnyksen palvelupisteen avulla. Pyritään tarjoamaan helposti saavutettavia harrastusmahdollisuuksia, palveluita, tapahtumia, palveluohjausta, neuvontaa ja tietoa kuntalaisille.
- Yksinäisyyttä, syrjäytymistä, koulu-uupumusta ja kiusaamista ennaltaehkäistään yhteistyössä koulujen, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden, varhaiskasvatuspalveluiden, seurakunnan, etsivä nuorisotyön, lakeuden matalan kynnyksen palvelupisteen ja Pohteen terveystalvelujen avulla. Pyritään tarjoamaan helposti saavutettavia ja yhteisöllisiä harrastusmahdollisuuksia, kohtaamispaikkoja, palveluita, tapahtumia, palveluohjausta, neuvontaa ja tietoa kuntalaisille.

Toimenpide-ehdotukset 2024

- Asemakaava-alueiden yritystontit Tyrnävällä ovat monipuolisia ja taajama-alueilla sekä yritystoiminnan alueilla on vapaana olevia kehitettäviä yritystontteja. Yritystonttien julkista näkyvyyttä on parannettu tonttivarauspalvelun uudistuksen yhteydessä, ja tonttien näkyvyyttä kehitetään edelleen jatkuvasti. Toiminnalle sopivaa yritystonttia etsivä tai olemassa olevan yritystoiminnan muutoksien mahdollistavaa kehittämistä haluava toimija voi aloittaa keskustelun suoraan kunnan kanssa tai lähestyä tonttitarjonnan mahdollisuuksia Kehitysyhtiön kautta. Teknisen osaston, maankäytön suunnittelun ja tarvittaessa Kehitysyhtiön kanssa yhteistyössä etsimme tapauskohtaisesti tilanteeseen sopivimman ratkaisun.
- Jokainen valmistuva asemakaavamuutos osaltaan huomioi elinkeinotoiminnan harjoittamisen mahdollisuuksia aluekohtaisesti. Asemakaavoja valmistellessa tavoite on mahdollistaa yritystoiminnan tarpeita pitkän ajan tähtäimellä ja kaikilla asemakaava-alueilla on tarjolla tontteja elinkeinotoiminnalle. Tonttitarjonnan riittävyttä ja sen ajanmukaisuutta seurataan osana maankäytön suunnittelua. Kunnanhallitus on tehnyt päätöksen 17.4.2023 § 83 kirkonseudun asemakaavan päivitysestä, minkä käynnistyessä yhtenä keskeisenä tarkasteltavana kokonaisuutena on palvelujen vetovoimaisen sijoittumisen kautta elinkeinojen harjoittamisen tonttitarjonta ja yritystoiminnan mahdollistavien tonttien sijoittuminen kirkonkylällä.

Toimenpide-ehdotukset 2024

- Harrastusmahdollisuuksia kehitetään ja tehdään näkyväksi muun muassa Harrastamisen Suomen mallin, koulujen kerhotoiminnan, vapaan sivistystyön, 3. sektorin avulla ja koordinoinnin avulla.
- Elintapaohjausta toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tyrnävän kunta on mukana myös Vertaistervarit – hankkeessa, jossa osallistujat saavat vertaistukea ja tietoa elintapamuutoksen tekemiseen ja ylläpitämiseen. Elintapaohjausta toteutetaan päiväkotien ja koulujen arjessa.
- Tekninen osasto tekee yhteistyötä Sivistys- ja hyvinvointiosaston liikuntatoimen kanssa liikunta- ja ulkoilupaikkojen sekä reitistöjen tunnetuksi tekemisessä. Osastot laativat yhdessä kunnan internet-sivuille ja sosiaaliseen mediaan tulevan materiaalin ja luovat julkaisuaikataulun. Tarvittaessa tekninen osasto uusii liikunta- ja ulkoilupaikkojen ja reitistöjen kylttejä.
- Kunta osoittaa vuosittain talousarviossa valtuuston myöntämän määrärahan avustuksiin taloudellisen tilanteensa mukaisesti.
- Työllistymistä sekä nuorten kouluttautumiseen ja työhön kiinnittymistä edistetään monialaisella ja moniammatillisella työllisyyspalvelujen, oppilaitosten, etsivä nuorisotyöntekijän, 3.sektorin, Kelan ja Pohteen terveyspalvelujen yhteistyöllä. Kaikille perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyville oppivelvollisille löytyy sopiva jatkokoulutuspaikka.
- Hyvinvointitapahtumat ja sähköiset osallistumisen kanavat mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen. Kunnan nettisivujen päivitys ja ajantasainen viestintä. Kunnan viestintä tukee toteutettaviksi valittuja HYTE-toimenpiteitä osallistumalla tilaisuuksien markkinointiin, viestintään ja resurssien salliessa myös tilaisuuksien järjestämiseen.

Toimenpide-ehdotukset 2024

- Kunnan viestintä tukee medianäkyvyyden rakentamista Tyrnävän kunnan HYTE-työhön liittyvälle toiminnalle, asiakokonaisuuksille ja teemoille mm. mediatiedottamisen kautta.
- Lähiruoan näkyvyyttä parannetaan Arctic Food Lab verkostossa, jolloin lähiruoka saadaan kuluttajien tietoisuuteen. Tehdään syvällistä yhteistyötä Oulun Matkailu Oy:n kanssa, jonka avulla tyrnäväläiset matkailuyritykset ja matkailua tukevat yritykset ja toimijat saavat suuremman näkyvyyden niin kotimaan kun kansainvälisessä matkailussa. Lisäksi matkailu- ja niitä tukevien alojen yrityksiä kehitetään yhteisesti ja yrityskohtaisesti, AFL yrityksiä kehitetään tarpeiden mukaan sekä VisitTyrnävä sivustoa ylläpidetään ja päivitetään.
- Ateriapalveluissa jatketaan hyväksi havaittuja keinoja. Mm. asiakasviestinnällä kerrotaan lähialueelta saatavista elintarvikkeista, joita käytetään ruuanvalmistuksessa. Kuuden viikon kiertävällä listalla on 3 lähiruokapäivää, joita korostetaan. Erilaisten teemojen ja kampanjapäivien avulla tuodaan tutuksi lähialueen tuottajien elintarvikkeita mm. lähiruokapäivä ja Suomalaisen ruuan päivä syyskuussa ja Vilkas Viikko helmikuussa. Seudullisen elintarvikehankintojen kautta on ateriapalveluissa mahdollista käyttää ja lisätä myös pientuottajien elintarvikkeita määrärahojen sen salliessa.

Tyrnävä. Mukavamman arjen kotikunta

